

Muiden, De Klensput

rapport 576

Muiden De Klensput

Een bureauonderzoek

J. Vanden Borre

Colofon

ADC Rapport 576

Muiden De Kleinsput
Een bureauonderzoek

Auteur: J. Vanden Borre

In opdracht van: Pako Beheer

Foto's en tekeningen: ADC-ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC-ArcheoProjecten, Amersfoort, maart 2006

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
dr. E. Lohof

ISBN 90-5874-42-56

ADC-ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Methoden	7
3	Resultaten	7
3.1	Afbakenen van het plangebied en consequenties van het mogelijk toekomstig gebruik (LS01)	7
3.2	Beschrijving van de huidige situatie (LS02)	7
3.3	Beschrijving van de historische situatie (LS03)	7
3.4	Beschrijving van bekende archeologische waarden (LS04)	8
3.5	Gespecificeerd verwachtingsmodel (LS05)	8
	Relevante aardwetenschappelijke informatie	8
	Gespecificeerde archeologische verwachting	8
4	Conclusies	10
5	Advies	10
	Literatuur	11
	Lijst van afbeeldingen	11

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET ONDERZOEKSGBIED

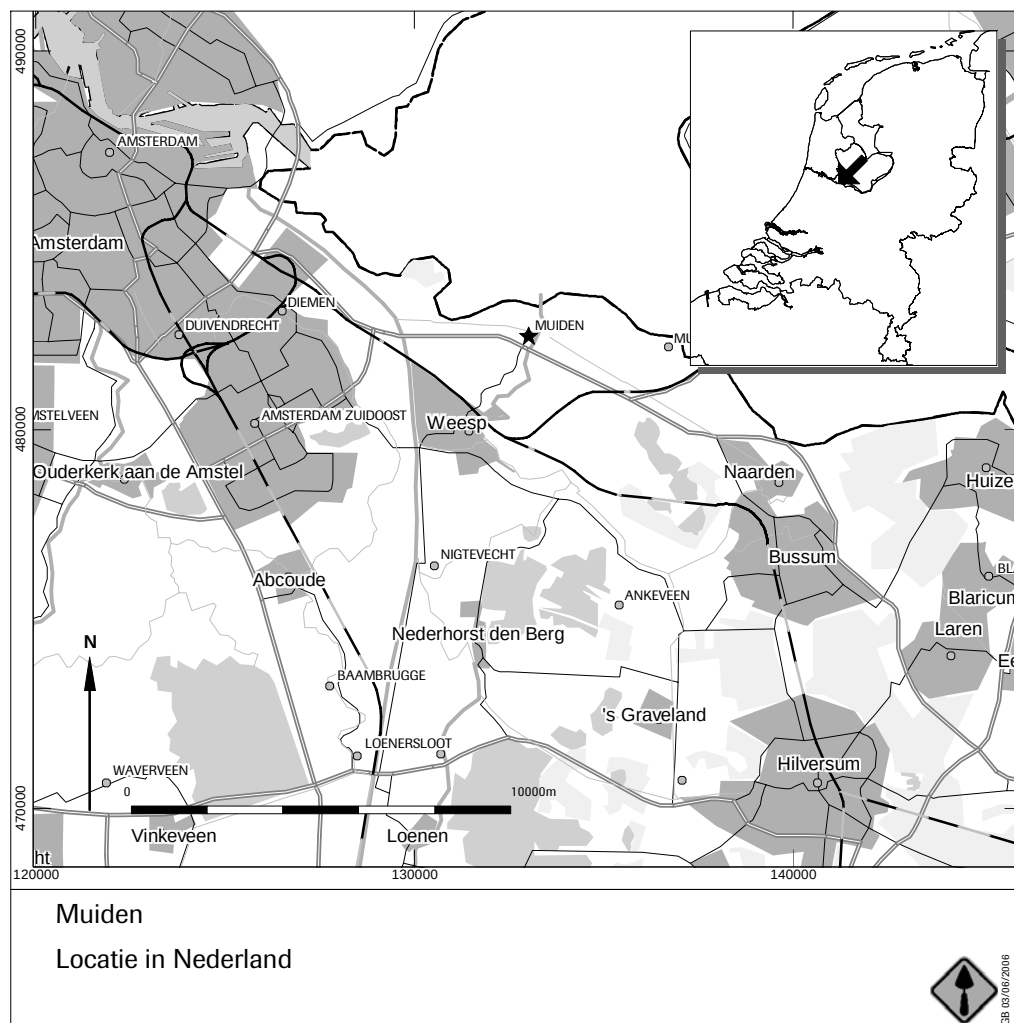
<i>Provincie:</i>	Noord-Holland
<i>Gemeente:</i>	Muiden
<i>Plaats:</i>	Muiden
<i>Toponiem:</i>	Weesperstraat 82 en Amsterdamsestraat 26
<i>Kadastrale gegevens:</i>	Sectie nr 1140 en nr 1287
<i>Kaartblad:</i>	25 oost
<i>Coördinaten:</i>	133.10/482.40 en 133.20/482.50
<i>Bevoegd gezag:</i>	Gemeente Muiden
<i>ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):</i>	16310 en 16312
<i>ADC-projectcode:</i>	4102740
<i>Periode van uitvoering:</i>	Maart 2006
<i>Beheer en plaats documentatie:</i>	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland

---

1 Inleiding

In opdracht van Pako Beheer heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor twee locaties in de gemeente Muiden in de provincie Noord-Holland (afb. 1). Op de locatie "Amsterdamsestraat 26" zal naast een bestaande woning een pand met kelder worden gebouwd. Op de andere locatie "Weesperstraat 82" zullen enkele woningen worden gebouwd (afb. 2). Archeologisch vooronderzoek is noodzakelijk aangezien bij de bouwactiviteiten de kans bestaat dat eventuele archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Afb. 1

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het omschreven gebied en resulteert in een verwachtingsmodel.

Voor dit onderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld¹. Daarin worden de volgende onderzoeksvragen opgesomd:

- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

¹ Opgesteld op 20 februari 2006 door Robert van Lil, Adc Archeoprojecten.

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn:

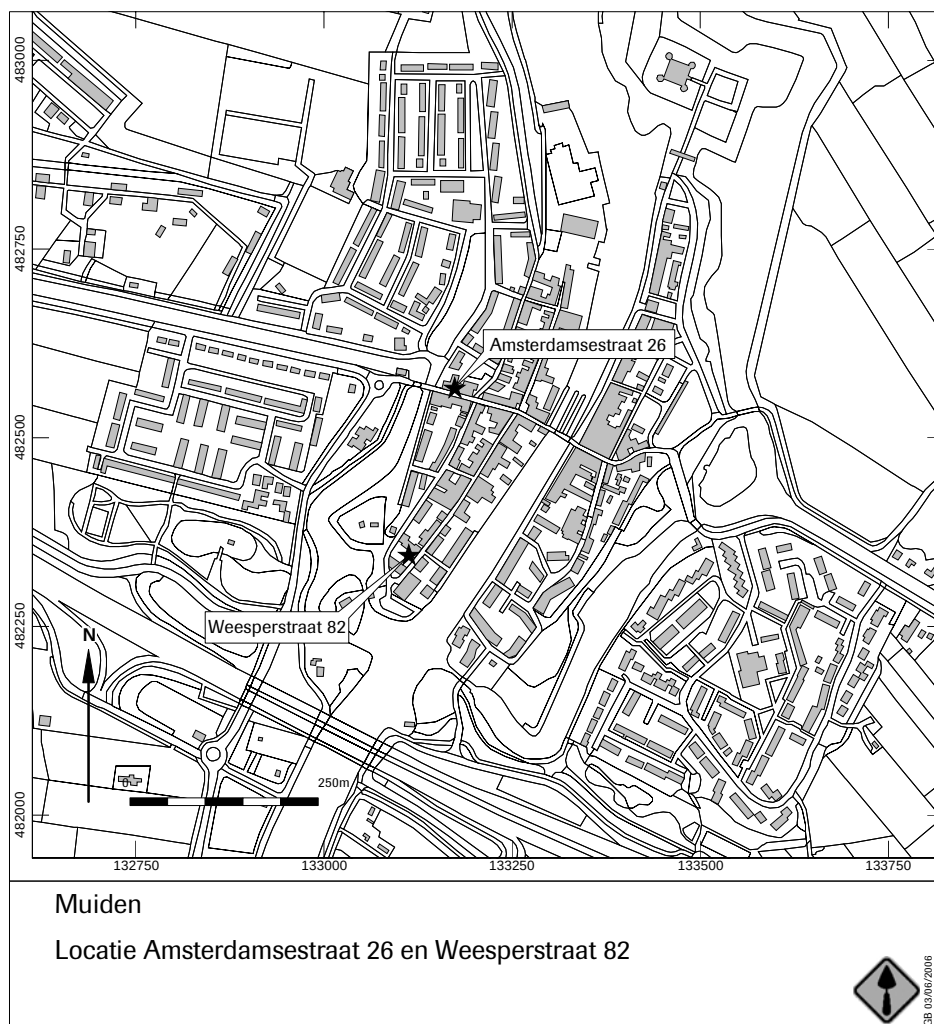
- In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Indien de archeologische waarden niet kunnen worden behouden:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 2 maart 2006. Aan het onderzoek hebben meegewerkt: B. Meijlink (senior-archeoloog) en J. Vanden Borre. We kregen ook gewaardeerde en belangeloze steun van de AWN-afdeling Naardincklant.

De onderzoeksmethoden worden toegelicht in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 worden de resultaten beschreven. In hoofdstukken 4 (Conclusies) worden de onderzoeksvragen beantwoord. Tenslotte wordt in hoofdstuk 5 (Advies) een advies geformuleerd over hoe met archeologische waarden in het plangebied moet worden omgegaan.

Afb. 2

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 2.2, in het bijzonder de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. Het bureauonderzoek wordt gerapporteerd conform LS06.

Het onderzoek bestaat uit vijf onderdelen (specificaties LS01 t/m LS05). In de eerste vier onderdelen zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening plangebied en consequenties van het mogelijk toekomstig gebruik
- beschrijving huidige situatie
- beschrijving historische situatie
- beschrijving van bekend archeologische waarden

Deze werkzaamheden leiden tot het opstellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel van het gebied (specificatie LS05). Hierin wordt verwoord of archeologische waarden worden verwacht. Indien deze worden verwacht worden de (veronderstelde) eigenschappen van de waarden zo gedetailleerd mogelijk aangegeven.

3 Resultaten

3.1 Afbakenen van het plangebied en consequenties van het mogelijk toekomstig gebruik (LS01)

De twee onderzoekslocaties liggen in de gemeente Muiden. Plangebied "Amsterdamsestraat 26" ligt aan de hoek van de Burgemeester de Raadsingel en de Amsterdamsestraat. Plangebied "Weesperstraat 82" ligt iets meer naar het zuidoosten. De ingreep aan de Amsterdamsestraat is veel beperkter (ongeveer 200 m²) dan de ingreep aan de Weesperstraat (ongeveer 1000 m²).

In het plangebied "Amsterdamsestraat" is de bouw van een kelder gepland; in het onderzoeksgebied "Weesperstraat" worden 9 woningen gebouwd. De consequentie is dat op de locatie "Amsterdamsestraat" de bodem lokaal definitief verstoord wordt. Het is nog niet duidelijk hoe de woningen op locatie "Weesperstraat" zullen worden gefundeerd, maar mogelijks gaat ook deze ingreep gepaard met zware bodemverstoringen.

De consequentie van de voornoemde ingrepen is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond kunnen worden aangetast.

3.2 Beschrijving van de huidige situatie (LS02)

Beide locaties zijn grotendeels verhard en bebouwd.

3.3 Beschrijving van de historische situatie (LS03)

De historische situatie is op verschillende historische kaarten als volgt:

Bron	historische situatie
Kaart van Jacob van Deventer, ca 1560	Lokatie "Weesperstraat" lijkt niet bebouwd; locatie Amsterdamsestraat lijkt niet bebouwd
Kaart van Marcus Boxhorn, 1632	Lokatie "Weesperstraat" niet bebouwd; locatie Amsterdamsestraat niet bebouwd
Kaart van Blaeu, 1649	Lokatie "Weesperstraat" niet bebouwd; locatie Amsterdamsestraat niet bebouwd
Kadastrale kaart, 1824	Lokatie "Weesperstraat" bebouwd; locatie Amsterdamsestraat bebouwd
Gemeenteatlas J. Kuyper, 1868	Lokatie "Weesperstraat" lijkt niet bebouwd; locatie Amsterdamsestraat lijkt bebouwd

De locatie aan de Weesperstraat is onbebouwd gebleven tot minstens in de 17de eeuw. Op de geconsulteerde historische kaarten is het niet helemaal duidelijk hoe de onderzoekslocatie in gebruik is tot die periode. De mogelijkheid bestaat dat ze in gebruik was als boomgaard of

achtertuin van de bebouwde percelen aan de Vechtkade. De Vechtkade is één van de oudste straten van Muiden en was zeker bewoond in de Volle Middeleeuwen. Ook bestaat de kans dat een oud tracé van de Weesperstraat door het onderzoeksgebied loopt.

De andere locatie, aan de Amsterdamsestraat, is na 1649 en voor 1824 in gebruik genomen als bouwgrond.

Aangezien beide locaties in het centrum van het historische stadje Muiden liggen, past het om kort de geschiedenis van Muiden weer te geven².

De eerste geschreven vermelding van Muiden, dat waarschijnlijk reeds in de Romeinse tijd bewoning kende, dateert uit de tiende eeuw. In het begin van de twaalfde eeuw krijgt de nederzetting, strategisch gelegen aan de monding van de Vecht, stadrechten van keizer Hendrik V. Uit historische bronnen blijkt dat Muiden een klein, economisch stagnerend stadje bleef tot minimaal in de 16de eeuw. De stadswallen, die circa 1600 werden opgericht, zijn pas in de 20ste eeuw bebouwd. Eén van die stadswallen is de huidige Singelstraat, die onmiddellijk aan de onderzoekslocatie "Weesperstraat" grenst. De Amsterdamsestraat is steeds een belangrijke as geweest vanuit het centrum van Muiden richting Amsterdam.

3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden (LS04)

In het onderzoeksgebied zijn de volgende waarden vastgesteld:

Bron	waarde
IKAW	Niet aangegeven (grijs woongebied)
AMK	Terrein van hoge archeologische waarde

De hele binnenstad van de historische vestingstad Muiden staat omschreven als een gebied van hoge archeologische waarde. Er zijn geen Archis-waarnemingen die betrekking hebben op de onderzoekslocaties (afb. 3).

3.5 Gespecificeerd verwachtingsmodel (LS05)

Relevante aardwetenschappelijke informatie

Van het onderzoeksgebied zelf is geen informatie bekend. De binnenstad van Muiden is grijs gekleurd op de aardwetenschappelijke kaarten. Wij hebben louter ter informatie de aardwetenschappelijke info van de omliggende gebieden gegeven:

type informatie	Informatie
Bodemkunde	Zware klei of rietveen
Geomorfologie	Ontgonnen veenvlakte met zand/klei bedekt

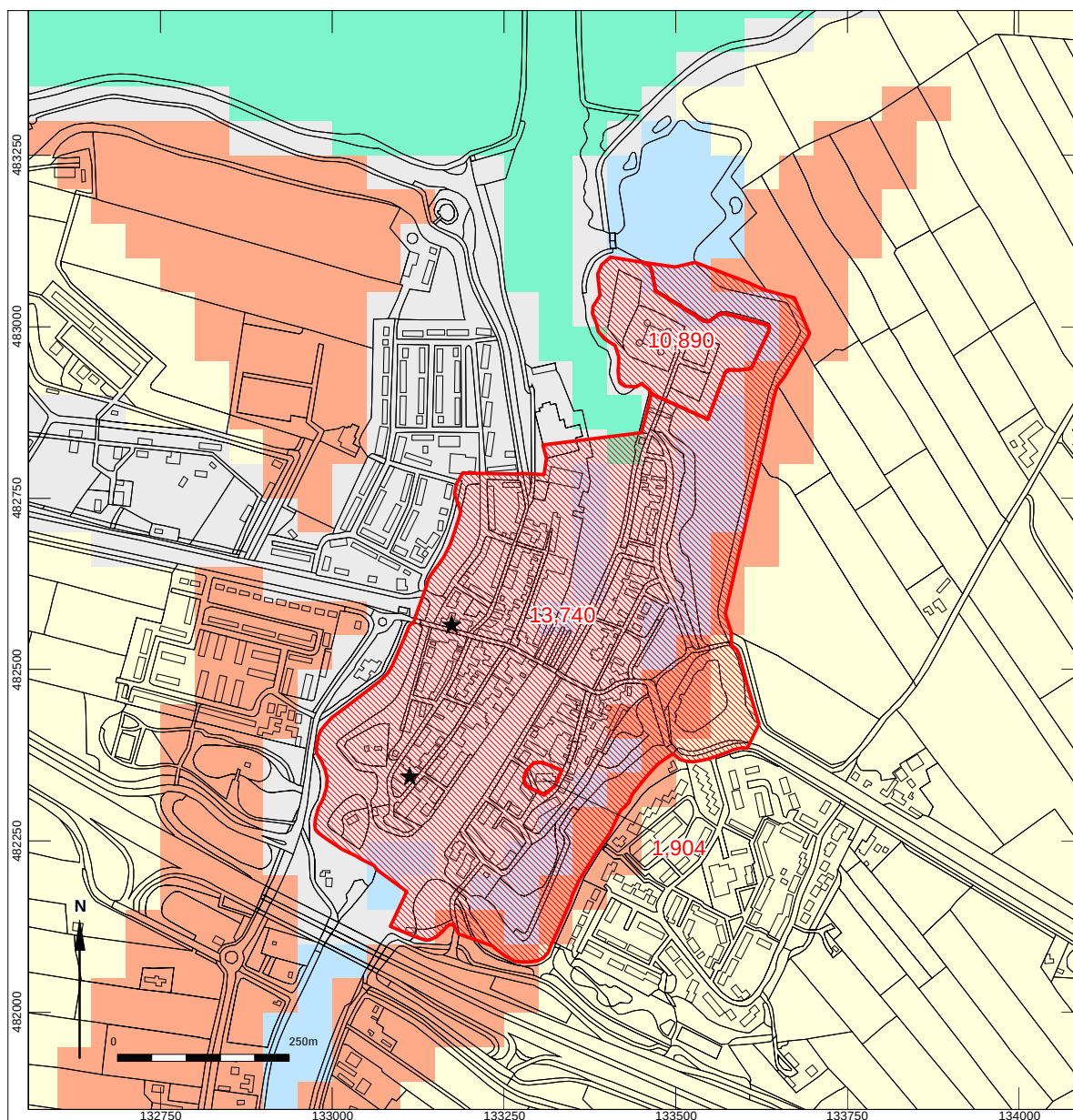
Het spreekt voor zich dat in de binnenstad de bodem zal bestaan uit recente verstoringen en ophogingslagen uit Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Verder is de vorming en samenstelling van de bodem van Muiden ongetwijfeld sterk beïnvloed door de monding van Vecht, waarlangs Muiden gegroeid is.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de historische info die we konden verzamelen over het gebied gaan we ervan uit dat op de locatie Weesperstraat geen archeologisch interessante bouwresten in de ondergrond zitten. Evenwel bestaat de mogelijkheid dat op deze locatie resten aangetroffen worden van erfsporen (waterputten, erfgronden, ...) en eventueel van een oud straattracé. Vooral de mogelijke aanwezigheid van erfsporen zijn erg waardevol aangezien zij ons een blik gunnen in de middeleeuwse leefwereld van de woningen aan de Vechtkade.

Aan de Amsterdamsestraat zijn waarschijnlijk resten te vinden van 17de of 18ste eeuwse bewoning. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie aan één van de toegangswegen van Muiden, lijkt het ons mogelijk dat ook oudere sporen terug te vinden zijn.

² van Diest, 1987; van Leeuwen, 1996.

Muiden

ARCHIS-meldingen en archeologische monumenten op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden

Legenda

- Hoge indicatieve archeologische waarde
- Middelhoge indicatieve archeologische waarde
- Lage indicatieve archeologische waarde
- Niet gewaardeerd
- Water
- Bebouwd gebied
- Archeologisch monument
- Onderzoeklocaties

GB 03/01/2006

Afb. 3

4 Conclusies

Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig en, zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

In beide onderzoeksgebieden zijn aanwijzingen voor archeologisch waarden. In plangebied “Weesperstraat” kunnen erfsporen of een straatracé in de ondergrond aanwezig zijn, die gerelateerd kunnen worden aan de middeleeuwse woonkern van Muiden. Het onderzoeksgebied “Amsterdamsestraat” bevat waarschijnlijk 17de of 18de eeuwse bewoningsresten. Daarenboven is door de ligging van dit onderzoeksgebied aan één van de oudste toegangswegen van de stad de kans op oudere archeologische sporen reëel.

In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?

In beide onderzoeksgebieden zullen de eventuele archeologische resten onherroepelijk verstoord worden.

Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

De bouw van een kelder aan de Amsterdamsestraat is vernietigend voor het bodemarchief. Hier kan ons inziens geen aanpassing gebeuren die het bodemarchief kan beschermen. Eventueel kan bij de woningbouw aan de Weesperstraat wel rekening worden gehouden met de bescherming van de bodem. Hierbij kan gedacht worden aan het funderen op horizontale platen. De technische haalbaarheid van aangepaste bouwmethode is ons niet bekend.

Indien de eventuele archeologische waarden niet kunnen worden behouden: Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

Indien bescherming van de archeologische waarden niet mogelijk is, bevelen wij voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden onderzoek aan door proefsleuven om zo de eventuele resten te kunnen waarderen. Het graven van één proefsleuf op elke locatie is volgens ons een minieme ingreep die een grondig beeld geeft op de aanwezigheid en waarde van de archeologische resten in de bodem. Een booronderzoek in de binnenstad lijkt ons niet nuttig, aangezien zulk een onderzoek onvoldoende licht kan laten schijnen op eventuele resten in de ondergrond.

5 Advies

Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat er waarschijnlijk archeologische resten aanwezig zijn op beide onderzochte locaties. Aan de locatie “Weesperstraat 82” kunnen middeleeuwse erfsporen (tonputten, erfbegrenzing,...) en een straatracé gevonden worden die inzicht kunnen geven in het middeleeuwse Muiden. Op de andere locatie, aan de Amsterdamsestraat 26, is bewoning uit de 17de of 18de eeuw te verwachten. Oudere sporen zijn te verwachten, aangezien deze locatie vlakbij een oude stadspoort ligt.

Geadviseerd wordt beide onderzoekslocaties te waarderen en hun huidige staat vast te stellen door middel van een inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven. Het graven van één proefsleuf op elke locatie is volgens ons een minieme ingreep die een grondig beeld geeft op de aanwezigheid en waarde archeologische resten in de bodem. Een booronderzoek in de binnenstad lijkt ons niet nuttig, aangezien zulk een onderzoek onvoldoende licht kan laten schijnen op eventuele resten in de bodem.

Wij willen de uitvoerder van het grondwerk bovendien wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij het bevoegd gezag, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988, artikel 47, lid 1.

Literatuur

Diest, S.C. van, 1987. Korte historische schets van het stadje Muiden. In: *Tussen Vecht & Eem – Vrienden van het Gooi*, 5, 1987, 2, pp. 53-61.

Leeuwen P.P.H. van, 1996. De verdedigingswerken van Muiden. In: *Tussen Vecht & Eem – Vrienden van het Gooi*, 14, 1996, 2, pp. 71-75.

Lijst van afbeeldingen

Afb. 1 Locatie in Nederland.

Afb. 2 Locatie van de onderzoeksgebieden.

Afb. 3 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen